

Kontaktperson
Hanna Savola
Samhällsbyggnadsavdelningen

Länsstyrelsens yttrande gällande revidering av Det öppna Skåne 2030 - Skånes regionala utvecklingsstrategi

Bakgrund

Regionstyrelsen beslutade den 10 oktober 2019 om att remittera förslag till revidering av Det öppna Skåne 2030 – Skånes regionala utvecklingsstrategi och Länsstyrelsen Skåne har erbjudits möjlighet att lämna synpunkter senast den 15 februari 2020.

Region Skåne ber särskilt om synpunkter på följande områden:

1. Länsstyrelsens reflektioner kring gjorda revideringar? Lyfts rätt saker fram? Är det något som saknas?
2. Hur kan den regionala utvecklingsstrategin utgöra ett stöd i Länsstyrelsens eller gemensamt utvecklingsarbete i Skåne?
3. Vad är viktigt att lyfta och utveckla för att gå från strategi till genomförande och handling kring det som lyfts?

Länsstyrelsen Skåne svarar på dessa frågor utifrån följande struktur:

1. Generella reflektioner
2. Våra önskemål om det fortsatta samarbetet med strategins genomförande
3. Konkreta förslag på förtydliganden/ändringar i texten

Yttrande

Reflektioner

Revideringar har resulterat i ett komprimerat, mer lättläst och överskådligt dokument och Regionen har tagit hänsyn till många synpunkter som Länsstyrelsen lämnat under utvärderingen av den regionala utvecklingsstrategin 2019.

Positivt med ett starkt miljö- och människorättsperspektiv

För att nå visionen det öppna Skåne 2030 är det viktigt att de strategier, handlingsplaner och insatser som ska genomföras tar ett samhällsekonomiskt helhetsperspektiv dvs. ett hållbarhetsperspektiv dvs. Agenda 2030 perspektiv.

Vi noterar att den ekologiska dimensionen av hållbarhet har genomgående stärkts i förslaget till reviderad utvecklingsstrategi samt genom en egen målsättning med flera delmål. En god miljö är en grundläggande förutsättning för både social och ekonomisk hållbarhet. Länsstyrelsen noterar också att viktiga miljöfrågor som tillgång till natur och rekreation, övergång till en cirkulär och biobaserad ekonomi, hållbar mark- och vattenvändning samt utveckling av hållbara transporter finns med även i andra målsättningar i strategin, vilket är positivt.

Vidare välkomnar Länsstyrelsen att det nu finns ett särskilt mål som handlar om att säkerställa alla människors lika rättigheter i avsnittet "Framtidstro och livskvalitet" - Att sätta invånarens mänskliga rättigheter i främsta rummet utgör en möjlighet för att systematiskt kunna motverka och förebygga ojämlikheter i samhället. Att målsättningen även är att öka kunskapen om hur rättigheterna kan omsättas i praktiken är positivt.

Saknas: Regional energiproduktion och kapacitetsbrist i elnätet

Länsstyrelsen saknar skrivningar och målsättning för en ökad regional förnybar energiproduktion och utveckling av energiinfrastruktur och -planering som viktiga förutsättningar för en hållbar regional utveckling.

Saknas: Jämställdhets och funktionshinderperspektiv

Det som saknas är ett jämställdhetsperspektiv. Det finns mycket information att hämta i strategin för ett jämställt Skåne. Det saknas också ett funktionshinderperspektiv i den regionala utvecklingsstrategin.

Positivt att RUS:en hänvisar till områdesstrategier

Det är positivt att styrdokument och handlingsplaner som Regionen hänvisar till - och ser som relevanta för RUS:en - kan "ägas" både av Regionen och av era samarbetspartners inklusive Länsstyrelsen Skåne.

Positivt att regionen bekräftar behovet av en strategi för social hållbarhet

Detta bör tas fram i samverkan med Länsstyrelsen Skåne som har två enheter och ett flertal sakkunniga som jobbar med en rad regeringsuppdrag kopplade till detta område (utifrån Länsstyrelseinstruktion och Länsstyrelsernas regleringsbrev).

Det saknas ett positivt viljeyttrande kopplat till livsmedelssektorn

Vi föreslår att Regionen ser över strategidokumentet i ett lämpligt ställe i dokumentet lyfter livsmedelssektorn (inklusive primärproduktion) som en viktig motor för Skånes innovationskraft.

Var tydlig med vem äger strategin

Det är viktigt att vara tydlig med vem som ansvarar för revideringen och äger strategin, vem strategin riktar sig åt, vem som deltagit vid revideringen, förväntas anta strategin och aktivt delta i dess genomförande i början av det slutliga strategidokumentet.

Komplettera den regionala utvecklingsstrategins struktur, bild på sida 6

Länsstyrelsen anser att det är bra att på sida 6 visuellt förtydliga relationen mellan de olika delarna i RUS:en. Vi saknar ställningstaganden, målsättningar och uppföljning av resultat (hur uppföljs strategin?) i denna bild. Även relationen till Agenda 2030 kan förtydligas ytterligare.

Behåll rubriken "Ställningstaganden"

Rubriksättningen upplevs som otydlig då det som tidigare hette ställningstaganden, exempelvis "Skåne ska erbjuda framtidstro och livskvalitet", och det som tidigare hette delstrategier, exempelvis "1. Säkerställa alla människors lika rättigheter", båda kallas målsättningar i dokumentet. Länsstyrelsen föreslår att Region Skåne kallar huvudrubrikerna för "ställningstaganden" (som tidigare) och behåller remissversionens benämning "målsättningar" för målsättningarna under varje huvudrubrik.

Saknas: en plan för hur visionen/ställningstaganden ska nås

Av inledningen på sida 6 framgår att "Den regionala utvecklingsstrategin innefattar en vision, målsättningar, områdesstrategier, handlingsplaner/program och insatser." Detta skapar felaktiga förväntningar hos läsaren då det underlag som nu lagts fram innefattar enbart vision (i form av ställningstaganden) och målsättningar för länet. Generellt presenteras inga strategier i den mening att RUS:en anger någon övergripande plan för hur visionerna ska kunna uppnås eller ger vägledning för beslut och styrning. Vi föreslår att texten ändras som följs: "Den regionala utvecklingsstrategin innefattar en vision - bestående av sex ställningstaganden - och målsättningar för länet. Det öppna Skåne 2030 är vår gemensamma vision."

På sida 7 hänvisar texten till en hemsida: ” Dokumentet du har framför dig innehåller vision och målsättningar, medan områdesstrategier och handlingsplaner finns på utveckling.skane.se. När man följer länken till hemsidan som anges innehåller den inte information om RUS. Vi föreslår att webblänken tar läsaren direkt till en sida motsvarande denna: <https://utveckling.skane.se/om-regional-utveckling/regional-utvecklingsstrategi--det-oppna-skane-2030/>. På denna hemsida för den Regionala Utvecklingsstrategin bör det finnas ett förtydligande avseende:

1. Områdesstrategier (Gällande områdesstrategier är det viktigt att olika organisationer kan lyfta de regionala strategier som de tagit fram på hemsidan förutsatt att de kan motivera strategins betydelse för RUS:en. Länsstyrelsen ansvarar för flera olika strategier som vi vill lyfta i detta sammanhang med koppling till bl.a. grön infrastruktur och friluftsliv/naturturism för att ge några exempel.)
2. Prioriterade insatser (I nästa avsnitt där vi framför våra önskemål om det fortsatta samarbetet med strategins genomförande lämnar vi även synpunkter på hur insatser kan prioriteras.)
3. Organisationsschema över genomförande- och uppföljningsorganisation för RUS:en och kontaktuppgifter till ansvariga processledare.
4. Information om var man kan söka medel/medfinansiering för insatser som bidrar till att RUS:ens målsättningar nås.

Plattformarnas roll i strategins genomförande måste förtydligas.

Avsnittet om strategins genomförande (s 42-43) är viktig och kan med fördel lyftas fram tidigare i strategin. Det är dock oklart hur områdesstrategierna förhåller sig till de olika plattformarna. Detta måste förtydligas. Det finns för övrigt ingen analys och inget beslut om vilka samverkansplattformar är prioriterade för strategins genomförande. Att nämna bara en handfull plattformar kan härmed skapa mer förvirring än klarhet. Det kan därför vara en bra idé att hänvisa till hemsidan för information om plattformarna i stället för att ange för många detaljer i strategidokumentet.

Lägg ansvaret för att ta fram mätbara mål och följa upp dessa på Samhällsanalys (Avdelningen för regional utveckling), inte på områdesstrategierna

Att lägga ansvaret för effektmål på områdesstrategierna (s. 44-45) kan ifrågasättas då det idag inte är bestämd/känd vilka områdesstrategier som blir ledande för arbetet och vilka målsättningar kan följas upp genom dessa strategier. Vi föreslår att Regionen ger den egna analysenheten uppdraget och resurser att tillsammans med samarbetspartners (inklusive Länsstyrelsen Skåne) ta fram ett förslag på mätbara mål som följs upp årligen och kommuniceras via hemsidan.

Utvecklingstrender som beskrivs för varje ställningstagande

Länsstyrelsen konstaterar att det som kallas för utvecklingstrender under varje ställningstagande är en blandning av utvecklingstrender och utmaningar. Det är t.ex. för neutralt att beskriva ökningen av den ojämlika hälsan och psykiska ohälsan som en utvecklingstrend. Det finns en [rapport](#) från 2030 kommissionen på nationell nivå som heter "I riktning mot en hållbar värld". Denna rapport beskriver Sveriges utmaningar utifrån Agenda 2030 perspektivet. Från sida 14 framåt i denna rapport finns mycket inspiration att hämta för formulering av utmaningar.

Då många utvecklingstrender/utmaningar är svårbegripliga (enbart sakkunniga kan förstå innebörden), föreslår vi att Region Skåne lägger till en hänvisning till rätt avsnitt i bilaga 1 för varje utvecklingstrend/utmaning. Det hade också varit bra att hänvisa till bilaga 1 redan i det inledande avsnittet om de olika ställningstaganden (s. 8-9) t.ex. som följs: "De utvecklingstrender och utmaningar som nämns under de sex ställningstaganden förklaras i mer detalj i bilaga 1."

Vi noterar också att vid identifierade trender saknas det ibland en målsättning i strategin för hur trenden ska mötas, tex. ökad polarisering s. 33. Det skulle underlätta för läsaren och den som ska följa upp arbetet om Regionen på något sätt demonstrerar (med referens i texten eller som en bilaga) hur de enskilda utvecklingstrender/utmaningar kopplar till strategins målsättningar.

RUS:en och regionplanen

Det går inte att läsa ut vilka mål och dokument som är formellt vägledande in i arbetet med RUS:en och i vilka sammanhang RUS:en ska vara vägledande för andra dokument och beslut. Detta innebär att relationen till den kommande Regionplanen är otydlig, trots att den ska ta hänsyn till och samordnas med RUS:en och då får en viktig vägledande roll i den kommunala fysiska planeringen.

I detta sammanhang (Regionplan/fysisk planering) bör det tydligare framgå vilka aktörer som RUS:en adresserar till när det gäller mandat och ansvar på en övergripande nivå. Dvs. för vem som RUS:en är vägledande eller styrande och när RUS:en snarare fungerar som ett inspirationsdokument. Vidare är det angeläget att det som uttrycks som "vi" i handlingarna definieras. Detta för att det ska bli tydligt för t.ex. kommunerna och andra aktörer vilka ställningstaganden som politiskt förankrats eller samråttats med inför antagandet av RUS:en. Detta har betydelse bl.a. på en övergripande nivå för vad som kan förutsättas vara vägledande för Regionplanen.

Länsstyrelsen uppfattar av RUS:ens inledning på sida 6 att de delar av RUS:en som avser områdesstrategier, handlingsplaner och program som skulle kunna följas upp i Regionplanen inte utgör en del av RUS:en. Länsstyrelsen anser också att för att RUS:en ska kunna bli användbar behöver Regionen ange avvägningar och

prioriteringar på en regional nivå utifrån vad som är rimligt att arbeta vidare under en planperiod.

För övrigt har Länsstyrelsen lämnat synpunkter på vad en Regionplan bör innehålla i tidiga samråd med Region Skåne. Inom ramen för arbetet med Regionplan för Skåne finns nu ett utrymme att till exempel utveckla en löpande dialog kring frågor som rör infrastrukturplanering och bostadsutveckling, grön infrastruktur och andra markanvändningsfrågor samt pågående/planerade infrastrukturprojekt gällande gas- och elöverföring, havsbaserad vindkraft i Södra Östersjön, Öresund och Hanöbukten för att nämna några.

Saknas: En djupare analys över målkonflikter

En utmaning för regional utveckling är målkonflikter som kommer att uppstå mellan strategins olika målsättningar. Det är enbart under avsnittet "Planera i samverkan för en hållbar mark- och vattenanvändning" som aspekten med målkonflikter tydligt nämns. Genom att adressera målkonflikter kort i inledningen och i den fortsatta processen ges utrymme för att diskutera målkonflikter och möjliga, både mer och mindre innovativa lösningar till dessa.

Som exempel är den regionala samsynen på bostadsmarknaden enligt RUS:en centralt för att bidra till ett bostadsbestånd som gör möjligt för alla att leva och verka i hela Skåne. Utmaningen är dock mer mångfacetterad än så då resurserna för kollektivtrafik är begränsade - samtidigt som nya innovativa lösningar för kollektivtrafik och samåkning inom glesbygden är under utveckling. Dessutom kan det vara viktigt att i bostadsfrågan även ta hänsyn till människors olika behov och livsförutsättningar samt länets fysiska förutsättningar.

Våra önskemål om det fortsatta samarbetet med strategins genomförande

Processledare och formaliserad organisationsstruktur

De offentliga aktörerna, med Länsstyrelsen som inget undantag, har ofta stort fokus på att analysera och ta fram strategier och för lite fokus/tid/resurser på att verkställa analysernas rekommendationer, möta utmaningarna, och arbeta systematiskt mot mål i strategierna. Länsstyrelsen ser därför behovet av

- Processledare med en arbetsgrupp som leder verkställandet av RUS:en och vars arbete stöds av en driven och engagerad ledningsgrupp eller motsvarande.
- Uppföljning är en viktig del av strategins genomförande och Länsstyrelsen kan bidra i arbetet med utveckling av ett uppföljningssystem av den regionala utvecklingsstrategin i samarbete med Region Skånes Samhällsanalys (Avdelningen för regional utveckling). Länsstyrelsen följer exempelvis årligen upp utvecklingen för miljö kvalitetsmålen i länet och uppdaterar regionala miljömålsindikatorer.
- En formaliserad organisationsstruktur för strategins genomförande. Idag är det oklart vilka samverkansplattformar anses ha ansvar för strategins genomförande, hur de förhåller sig till områdesstrategierna och vilket ansvar överhuvudtaget gentemot RUS:en de utpekade samverkansplattformarna har.

Prioritera särskilda RUS-insatser med stor samhällsekonomisk nytta

Det är mycket bra att Regionen lyfter att det finns olika regionala strategier, handlingsplaner och styrdokument som är viktiga för RUS:en. Det är förståeligt att listan över styrdokument inte är heltäckande då det finns en mängd olika strategier och handlingsplaner framtagna av olika aktörer. Samtidigt kan det minska engagemanget hos en tjänsteman när en strategi som denna använder sig av i sitt arbete inte är synlig i RUS:en. Länsstyrelsen sakkunniga inom kulturmiljö har exempelvis ställt frågan om hur Region Skånes Strategi för gestaltad livsmiljö förhåller sig till RUS:en.

Länsstyrelsen ser ett behov att utifrån alla regionala strategier och handlingsplaner prioritera konkreta RUS-insatser t.ex. utifrån insatsernas samhällsekonomiska nytta/potential för hela regionen. Denna prioritering behöver göras i regional samverkan mellan olika utvecklingsaktörer. Som exempel kan Länsstyrelsen bidra med att prioritera och motivera (ur ett samhällsekonomiskt perspektiv) de miljöinsatserna från Skånska åtgärder för miljömålen, Energi- och klimatstrategi för Skåne och Regional plan för grön infrastruktur m.fl. som särskild bidrar till regional utveckling.

Finansiera prioriterade insatser

För att skapa engagemang för strategins genomförande bör det vara tydligt för alla aktörer vilka finansieringsmöjligheter som finns för strategins genomförande.

Länstyrelsen saknar motpart hos Regionen i vissa viktiga regionala utvecklingsfrågor

Vi vill uppmärksamma Regionen om att vi saknar en motpart hos Regionen i frågor som berör arbetet med det regionala serviceprogrammet och betaltjänster. Det finns utvecklingspotential även inom vissa andra områden som berör bl.a. social hållbarhet och landsbygdsutveckling och som vi önskar diskutera med Regionen.

Förslag på förtydliganden i texten

Skåne ska erbjuda framtidstro och livskvalitet

I avsnittet "Skåne ska erbjuda framtidstro och livskvalitet" beskrivs att vi i Skåne ska arbeta med utgångspunkt i hälsans bestämningsfaktorer, minska den ojämlika hälsan och förbättra folkhälsan för alla. Folkhälsoperspektivet är tyvärr inte sammankopplat med den helt omarbetade texten i avsnittet "Skåne ska ställa om för att klara välfärden". Det är framförallt inom välfärden vi kan göra systematiska och samordnade insatser för att motverka den ojämlika hälsan, detta framgick tydligare i tidigare version.

Målsättning 3; Arbeta för en förbättrad och mer jämlik hälsa

Formuleringen om att livsvillkor går i arv på sida 13 är problematisk och framstår deterministisk. Skrivningen borde ändras för att lyfta fram det offentliga kompensatoriska ansvar.

Målsättning 6; Nyttja kulturen som drivkraft för utveckling

Det är positivt att på sida 15 lyfts kulturmiljö fram som en resurs för rekreation och för attraktiva livsmiljöer och platser. Vi lyfter gärna fram att även brukandet av kulturarvet är en del av kulturbegreppet och kan nyttjas som en drivkraft för utveckling.

Skåne ska vara en stark hållbar tillväxtmotor

För att öka tydligheten i utvecklingsstrategin bör det preciseras vad som menas med att Skåne ska vara en kulturell plats (s. 17). Det är oklart om formuleringen är kopplad till ett kvalitativt eller kvantitativt kulturbegrepp, dvs. ska Skåne vara en plats där kultur såsom musik, dans, konst, teater eller en plats där det finns en mångfald av människor och traditioner.

Målsättning 1; Öka den innovativa förmågan

Det saknas en djupare koppling till livsmedelssektorn och Skånes livsmedelsstrategi genomgående i strategidokumentet. Vi föreslår att ni komplettera meningen: "Vi kraftsamlar kring specialiseringsområden och användningen av de internationella forskningsanläggningarna..." som följs: "Vi kraftsamlar kring specialiseringsområden som smart mat och användningen av de internationella forskningsanläggningarna..."

Målsättning 2; Bygga en stark kunskapsregion

Målgruppen nyanlända flyktingar samt vikten av ett sammanhållet system och insatser av god kvalitet är i många hänseenden osynliggjord. Exempelvis saknas Komvux och SFI i uppräknningen av utbildningsaktörer i avsnittet.

Målsättning 3: Verka för en effektiv regional kompetensförsörjning

Näst sista meningen bör kompletteras med förslagsvis följande skrivning: "Vi ska stärka existerande gränsregionala informationsverksamheter såsom den dansk-svenska informationstjänsten Øresunddirekt och minimera gränshinder för att utveckla den gemensamma arbetsmarknaden i Øresundsregionen och med norra Tyskland." Att bara fokusera på gränshinder som en nyckel till en mer integrerad arbetsmarknad är inte tillräckligt, utan Øresunddirekts information och integrationsfrämjande insatser är nödvändiga.

Målsättning 7; Stimulera övergången till en cirkulär och biobaserad ekonomi

Det saknas en djupare koppling till livsmedelssektorn och Skånes livsmedelsstrategi genomgående i strategidokumentet. Vi föreslår att ni lägger till en mening efter följande fras: "Skåne är en utvecklad bioekonomiregion där kombinationen av starka lärosäten, jord- och skogsbruk, viktiga biobaserade värdekedjor och avancerad tillverkning ger regionen goda konkurrensförutsättningar." Denna mening lyder som följs: "Vidare innebär den biobaserade ekonomin en möjlighet för Skånes lantbruksföretag att bibehålla och utveckla den befintliga verksamheten samt öka sin lönsamhet."

"Skåne ska stärka mångfalden av goda livsmiljöer"

Målsättning 4. "Samverka för en utvecklad bostadsmarknad"

Målsättningen på sida 25 är för diffust skriven. Vi skulle gärna se att utmaningen för länets aktörer är att hantera det nya tillståndet på bostadsmarknaden där hemlöshet och utanförskapet ökar samtidigt som det byggs många nya bostäder adresseras tydligare.

På sida 25 finns det syftningsfel i meningen; "Bostadsbyggandet har ökat de senaste åren, men det finns ett glapp mellan vad den skånska marknaden har möjlighet att efterfråga och behovet av bostäder."

Denna mening skrivs förslagsvis; "Bostadsbyggandet har ökat de senaste åren men det finns ett glapp mellan det demografiska behovet av bostäder och den köpkraftiga efterfrågan som driver bostadsbyggandet. Glappet förväntas öka om byggandet minskar framöver. Många i befolkningen står idag helt utan, eller har svårt att ta sig in på, bostadsmarknaden. Utmaningen för länets aktörer är att hantera det nya tillståndet på bostadsmarknaden där hemlöshet och utanförskapet ökar samtidigt som det byggs många nya bostäder."

Under samma punkt på sida 25 lyfts det fram att många i Skåne inte har råd med nyproducerade lägenheter och som lösning föreslås bland annat ökad sysselsättningsnivå och stärkt betalningsförmåga. Kostnaderna för nyproduktion, markpriser och vinstmarginaller problematiseras inte. Det kan också reflekteras över om det bör stå att Region Skåne ska arbeta för att minimera amorteringskrav och bolånetak, vilket är väldigt specifika sakfrågor.

Målsättning 5; Planera i samverkan för en hållbar mark- och vattenanvändning

Det är önskvärt att om målsättningen på sida 26 blir mer tydlig för att ge god riktning för kommande arbete.

En hållbar mark- och vattenanvändning ligger exempelvis i linje med kulturmiljömålen och kan direkt kopplas till de statliga riksintresseanspråken.

Ur miljöperspektiv är det också mycket viktigt att den marina miljön ingår i regional och kommunal planering med koppling till bl.a. havsmiljödirektivet

Skåne ska ha en frisk miljö och en hållbar resursanvändning (s. 29-31)

För att bättre ansluta till miljömålssystemets målformuleringar föreslår Länsstyrelsen att ordet ”frisk” i rubriken ersätts med ”god”.

Länsstyrelsen saknar skrivningar om en mer hållbar resursanvändning i detta avsnitt, vilket förväntas av rubriken. En kommande utmaning för länet är t. ex. tillgång till material för byggande av bostäder och infrastruktur där bl.a. cirkulära system för byggmaterial och fyllnadsmassor utgör en dellösning på utmaningen.

Under utvecklingstrender på sida 29 behöver den tredje strecksatsen om hav, sjöar och vattendrag tydliggöras med att dessa vatten utsätts för fortsatt hög miljöpåverkan, alternativt att de inte når upp till god miljöstatus.

Målsättning 1; Verka för ett klimatneutralt och fossilbränslefritt Skåne

Eftersom de regionala klimat- och energimålen har samma mål år som den regionala utvecklingsstrategin (år 2030) anser Länsstyrelsen att målen om minskade växthusgasutsläpp i länet med 80 procent och en halvering av de konsumtionsbaserade utsläppen bör redovisas under detta delmål på sida 30.

Målsättning 2; Skapa förutsättningar för välmående ekosystem på land

Länsstyrelsen vill uppmärksamma att skrivningarna om ekosystem och grön infrastruktur bör stämmas av både med den regionala naturvårdsstrategin och den regionala handlingsplanen för grön infrastruktur så att de går i linje med varandra. Det är viktigt att även lyfta biologisk mångfald som värdefullt i sig och som en förutsättning för ekosystemtjänster. Länsstyrelsen föreslår en tilläggs mening till slutmeningen: ”...motståndskraft mot förändringar, som också tar hänsyn till egenvärdet hos de arter av djur, växter och svampar som vi delar Skåne med.”

Det finns ett tankehopp i texten som vore bra att fylla igen, det är mellan andra och tredje meningarna som det vore bra att justera andra meningen på följande sätt: ”En välmående miljö som ska producera ekosystemtjänster behöver välfungerande ekosystem och en bibehållen biologisk mångfald.”

Då blir det än tydligare att det finns en koppling till både status på biomångfalden och kopplingen mellan mångfalden och ekosystemtjänsterna.

Målsättning 3; Kraftsamla för friska ekosystem i hav, sjöar och vattendrag samt en hållbar vattenförsörjning

Länsstyrelsen föreslår att orden ”friska ekosystem i” i rubriken ändras till ”levande” för att bättre ansluta till målformuleringar i miljömålssystemet.

"Skåne ska ställa om för att klara välfärden"

I avsnittet "Skåne ska erbjuda framtidstro och livskvalitet" beskrivs att vi i Skåne ska arbeta med utgångspunkt i hälsans bestämningsfaktorer, minska den ojämlika hälsan och förbättra folkhälsan för alla. Folkhälsoperspektivet är tyvärr inte sammankopplat med den helt omarbetade texten i avsnittet "Skåne ska ställa om för att klara välfärden". Det är framförallt inom välfärden vi kan göra systematiska och samordnade insatser för att motverka den ojämlika hälsan, detta framgick tydligare i tidigare version.

Målsättning 2; Verka för ett förnyat samhällskontrakt

Det är oklart för läsaren vad som menas med "Vi ska verka för en ny form av samhällskontrakt, som handlar om ansvarsfördelningen mellan individ och samhälle". (s. 34)

Vi ställer oss frågande till slutsatsen som formulerats (s. 34): "De framtida utmaningarna kommer att kräva ett ökat fokus på individuellt ansvarstagande och utveckling av individens förmåga att ta mer ansvar för sin hälsa, välbefinnande och framtid".

Omställningen för att klara välfärden bör bestå av en större strukturell ansats för att minska ojämlikheten som har ökat snabbare i Sverige än i något annat land under de senaste decennierna (OECD) och utifrån det arbeta för att stärka människors förutsättningar att tillgodogöra sig sina rättigheter.

Ambitionen att vilja stärka individens förmåga att ta mer ansvar för sin hälsa, välbefinnande och framtid är positiv. Vägen till att kunna ta ansvar för sin hälsa är olika lång beroende på uppväxt- och livsvillkor, sociala nätverk, utbildningsnivå osv. Vi finner det problematiskt när det offentligas generella och kompensatoriska ansvar återkommande skrivs bort. Vi föreslår därför att istället för att genomgående betona individens ansvar, framhålla individens egenmakt och inflytande.

Följande skrivning på s. 34 är ytterligare ett exempel på denna ambition: "I Skåne ska ett reellt medinflytande skapas i de val som berör ens vardag. Genom att bli medaktör utvecklas bättre och anpassade välfärdstjänster samtidigt som förståelsen för välfärdens villkor ökar".

Vi förstår att syftet är att framhålla vikten av delaktighet och inflytande för att välfärden ska bli bättre, men användningen av "välfärdens villkor" kan lätt missförstås, vi föreslår därför att meningen omformuleras enligt nedan;

"I Skåne ska ett reellt medinflytande skapas i de val som berör ens vardag. Genom att individen blir medaktör utvecklas bättre och anpassade välfärdstjänster samt bidrar till ett mer behovsanpassat nyttjande av välfärdens resurser."

Formuleringen om att negativa bestämningsfaktorer går i arv mellan generationer på sida 34 är problematisk och framstår deterministisk. Skrivningen borde ändras för att lyfta fram det offentliga kompensatoriska ansvar.

Målsättning 3 "Stärka digitaliseringen av välfärden"

Det är positivt att genom digitalisering göra det möjligt för välfärdens aktörer att ge individen stöd ur ett helhetsperspektiv oberoende av organisationsgränser. Vi saknar dock en uttryckt ambition att ge fler förutsättningar att ta del av digitala tjänster, istället för att bara konstatera att välfärden måste finnas till för dem som inte har möjlighet att delta digitalt.

”Skåne ska vara globalt attraktivt”

Målsättning 2; Ta tillvara potentialen hos Skånes internationella befolkning och profil

Det borde finnas utrymme att på sida 38 understryka betydelsen av att skapa ett stödjande och holistiskt system för mottagande och etablering. Istället blir det i den sista meningen i målsättningen där nyanlända flyktingar nämns samman med utländska forskare och studenter.

Målsättning 4; Vidareutveckla den gränsöverskridande arbetsmarknaden

Första meningen bör kompletteras med förslagsvis följande skrivning: ”Vi ska stärka arbetet för att ta bort gränshinder och underlätta för en fortsatt integration. Den gränsregionala offentliga informationstjänsten Øresunddirekts informations-, integrations – och gränshinderarbete utgör en nyckelroll i arbetet att främja den gemensamma arbetsmarknaden och identifiera gränshinder, både på en regional och en nordisk nivå.”

Avsnitt Bilaga 1: Skåne här och nu, Rubrik: Skåne har liksom övriga Sverige, stora miljöutmaningar

Länstyrelsen vill framföra att texten om att Skåne inte förväntas nå något av de regionala miljömålen är felaktig och behöver ändras. Målen Begränsad klimatpåverkan, Skyddande ozonskikt och Säkert strålmiljö bedöms inte på regional nivå utan endast på nationell nivå och dessa bedömningar gäller också för länet. Det innebär att vi i Skåne förväntas nå ett av målen till år 2020 (Skyddande ozonskikt), respektive vara nära att nå ett mål (Säker strålmiljö). Övriga tretton mål förväntas vi inte nå till år 2020. Den efterföljande jämförelsen av måluppfyllelse med övriga storstadsregioner behöver också ses över utifrån ovanstående.

Länstyrelsen vill vidare framföra att begreppet energieffektivisering inte är korrekt använt i detta sammanhang. Uppgifterna som redovisas i texten avser utsläppsintensitet. Om avsikten är att redovisa energieffektivisering på regional nivå så kan följande uppgifter användas istället. År 2000 var energianvändningen 38,3 TWh i Skåne och år 2017 var energianvändningen 36,2 TWh enligt Länstyrelsens förbättrade regionala statistik av SCB (35,5 TWh enligt den oförändrade datan från SCB). Om avsikten fortfarande är att redovisa förändringar i utsläppsintensitet föreslår Länstyrelsen att man istället skriver att ekonomin (BNP/BRP) har vuxit med ca 100 procent sedan år 2000, samtidigt som utsläppen har minskat med 30 procent under samma period.

Genomförande – så går vi från vad till hur!

Namnet på följande plattformar skrivs felaktig (eller enbart som en förkortning) i listan och ska rättas till:

~~Regionala överenskommelsen~~ - RÖK – Regional överenskommelse för att underlätta asylsökandes och nyanländas etablering

~~Klimatsamverkan~~ – Klimatsamverkan Skåne (KSS)

~~Bostadsnätverk~~ – Skånskt bostadsnätverk

~~Bredbandsforum~~ – Är det Skånskt Bredbandsforum (SBBF) man hänvisar till som nu är nedlagt eller det nationella (inte en regional plattform i det fall)?

~~Miljösamverkan~~ – Miljösamverkan Skåne

Överenskommelsen – Överenskommelsen Skåne (med den idéburna sektorn)

Strukturbild – Strukturbild för Skåne

~~Kultursamverkansmodellen~~ – Kultursamverkansmodellen i Skåne

Business Region Skåne – Lyfta Tourism, Event, Film och Invest in Skåne i stället om ni anser att alla dessa är samverkansplattformar.

STRING – STRING Network (stringnetwork.org)

Øresunddirekt saknas och bör läggas till.

För övrigt hänvisar vi till våra tidigare kommentarer under rubriken *Plattformarnas roll i strategins genomförande måste förtydligas*.

Detta yttrande har beslutats av länsöverdirektör Ola Melin. Vid den slutliga handläggningen har deltagit Malin Andersson (Naturvård), samhällsbyggnadsdirektör Peter Cavala, Lisa Callreus (Samhällsplanering), Sandra Forsén (Øresunddirekt), Catharina Hellström Engström (Landsbygd samverkan), Erika Hjelm (Social hållbarhet), miljödirektör Annelie Johansson, Mia Jungskär (kulturmiljö), Johan Niss (Naturskydd), Tommy Persson (Miljöstrategiska), Hanne Romanus (samhällsplanering) och Hanna Savola (Samhällsbyggnad), föredragande.

Ola Melin

Hanna Savola

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.